

Niedostatek darczyńcy i jego skutki

data aktualizacji: 2019.02.07 autor:

Joanna Chrostowska

Powszechną praktyką jest przekazywanie części majątku w drodze darowizny. Jej przedmiotem są zarówno bardziej wartościowe nieruchomości w postaci działek, domów, całych gospodarstw, jak również rzeczy ruchome np. samochód. Nie ma ograniczeń komu możemy przekazać darowiznę - obdarowanym może być nasze dziecko, bratanek, babcia, ale także osoba niespokrewniona, np. sąsiadka. Mamy pełną swobodę w rozporządzaniu swoim majątkiem, co jednak nie oznacza, że dokonane darowizny pozostają bez wpływu na stosunki majątkowe darczyńcy, obdarowanego oraz innych osób. Przede wszystkim należy pamiętać, że nie każda darowizna może zostać dana raz na zawsze, istnieją bowiem przesłanki odwołania darowizny.

Zgodnie z przepisami, darczyńca może odwołać darowiznę jeszcze niewykonaną, jeżeli po zawarciu umowy jego stan majątkowy uległ takiej zmianie, że wykonanie darowizny nie może nastąpić bez uszczerbku dla jego własnego utrzymania odpowiednio do jego usprawiedliwionych potrzeb albo bez uszczerbku dla ciężących na nim ustawowych obowiązków alimentacyjnych. Jeżeli zatem dana osoba zobowiązała się do zawarcia umowy darowizny, ale jeszcze jej nie wykonała, może ją odwołać, jeżeli na skutek wykonania umowy darowizny popadłby w niedostatek.

Sytuacja darczyńcy komplikuje się po wykonaniu darowizny. W takiej sytuacji darczyńca nie może już jej odwołać ze względu na niedostatek. Jednakże, ze względu na nieodpłatny charakter darowizny oraz ciężący na obdarowanym obowiązek wdzięczności ustawodawca nakłada na obdarowanego obowiązek alimentacyjny względem darczyńcy. Surowość tego obowiązku łagodzi okoliczność, że został on podwójnie ograniczony - po pierwsze, jego granice wyznacza wartość istniejącego jeszcze wzbogacenia darczyńcy, po drugie, obdarowany może zwolnić się z obowiązku, zwracając istniejącą jeszcze wartość wzbogacenia.

Uprawnieniem, jakie przysługuje darczyńcy, który popadł w niedostatek, względem obdarowanego jest roszczenie o dostarczanie środków, których brak mu do utrzymania odpowiadającego jego usprawiedliwionym potrzebom albo do wypełniania ciężących na nim ustawowych obowiązków alimentacyjnych.

Podstawową przesłanką powstania obowiązku alimentacyjnego obdarowanego jest popadnięcie darczyńcy w niedostatek po wykonaniu darowizny. Pojęcie niedostatku należy rozumieć jako uwzględniający zdolności zarobkowe i sytuację majątkową darczyńcy, brak środków wystarczających do utrzymania odpowiadającego jego usprawiedliwionym potrzebom.

Co istotne, obowiązek alimentacyjny obdarowanego powstaje tylko wtedy, gdy darczyńca popadł w niedostatek po wykonaniu darowizny. Ustawodawca wychodzi z założenia, że jeżeli niedostatek istniał już w chwili zawarcia umowy darowizny, darczyńca sam musi ponosić konsekwencje swego działania. Jeżeli niedostatek zaistniał po zawarciu umowy darowizny, ale przed jej wykonaniem,

darczyńca ma możliwość odwołania darowizny; jeżeli tego nie czyni, a darowiznę wykona, traci jakiegokolwiek uprawnienia związane z niedostatkiem.

Z drugiej strony, zakres świadczeń, do których zobowiązany jest obdarowany, wyznacza istniejące jeszcze wzbogacenie obdarowanego. Obdarowany może w takiej sytuacji, w granicach istniejącego wzbogacenia z tytułu darowizny, albo dostarczać środki utrzymania, albo zwrócić darczyńcy wartość wzbogacenia istniejącego w dacie, kiedy powziął wiadomość o niedostatku darczyńcy. A zatem, uprawnienia powyższe przysługują darczyńcy tylko o tyle, o ile obdarowany jest jeszcze wzbogacony skutkiem wykonania umowy darowizny.

Joanna Chrostowska, radca prawny

Kancelaria Radcy Prawnego

Skierniewice, ul. Jagiellońska 29 lok. 410

kancelaria.chrostowska@gmail.com, joanna.chrostowska.oirpwarszawa.pl

tel. 573 180 209

Źródło: <https://eglos.pl/aktualnosci/item/30728-niedostatek-darczyncy-i-jego-skutki>